

Leto XIII.

Številka 3.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

D^r. MAKSO PIRC.

V LJUBLJANI.

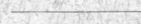
Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1897.

VSEBINA.

1. <i>Dr. Vladimir Pappafava</i> : Zedinjene države Venecovelske . . .	65
2. „Civilnopravdni red z dne 1. maja 1895. l. v praktični obliki . . .	72
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
<i>a</i>) § 1467. obč. drž. zak., je po določbah §-a 61. in sledečih obč. zemlj. zak. z dne 25. julija 1871, št. 95. drž. zak. vsled čl. IV. pat. o razglasitvi zemlj. zak. razveljavljen	77
Kazensko pravo:	
<i>a</i>) § 129., I., <i>lit. b</i>) k. z. ne zapopada pederastičnega dejanja, nego vsako spolno zlorabo z uporabljenjem života osebe istega spola. — Ako obstaja med storilcem in poškodovancem v §-u 132. k. z. označeno razmerje, uporabiti je poleg §-a 129., I., <i>lit. b</i>) tudi določila §-a 132. k. z.	82
<i>b</i>) § 103. k. z. ima samo en kazenski postavk	83
<i>c</i>) Javno pokazivanje politiško-narodnega mišljenja samo za-se ne more biti predmet kaznovanja po § u 305. k. z.	84
<i>d</i>) O sokrivdi krivne krive	85
<i>e</i>) Vojaška služba je javna državna služba. — Razsoja o stalnem dopustu vojaka iz dejanske službe je javno opravilo	87
<i>f</i>) Kazenski zakon ne zahteva v § u 153., da je storilec nameraval nasprotnika telesno poškodovati	89
4. Poziv gospodom članom društva „Pravnik“	90
5. Književna poročila	92
6. Razne vesti	93
7. Pregled pravosodstva	95

Popravek. V zadnji številki čitaj na strani 39. v opazki 2) in 3): Fürstl namesto Fürste in v poslednji opazki v predzadnji vrsti: „more izvesti“ namesto „ne more izvesti“. Dalje čitaj na strani 41. v opazki 1) odst. 2. „Na pravdo ovirajoče ugovore“ namesto „Na ovirajoče vgovore pravdo.

Zjedinjene države Venecovelske.

Kratek opis njihove ustave.

Spisal dr. Vladimir Pappafava, odvetnik v Zadru.

(Konec.)

VI. O občni upravi.

Vse naloge, ki se tičejo občne zvezne uprave, spadajo, ako niso izrecno po ustavi izročene kakemu drugemu oblastvu, h kompetenci zvezne eksekutive, katero reprezentuje predsednik Zjedinjenih držav Venecovelskih s kabinetnimi ministri kot svojimi organi in z državnim svetom. Le-ta pride samo v poštev, v kolikor zahteva ustava, da sodeluje.

Predsednika Zjedinjenih držav Venecovelskih volijo po tajni direktni volitvi vsi državljani posameznih držav in zveznega ozemlja, kateri imajo volilno pravico. Predsednik biti mora Venecolanec po rojstvu in nad 30 let star. Volilni izid določuje kongres temeljem vposlanega volilnega materijala osmi dan tekoče sesije, oziroma še le po daljnih 40 dneh, ako volilni materijal dotlej ni došel, pa tudi če sta dospela in sta pri rokah le dve tretjini volilnega materijala. V nasprotnem slučaju smatra se, da je mesto predsednika prosto in mora predsednik državnega sveta, kateri med tem izvršuje predsednikove funkcije takoj sklicati volilni razred, da voli za ostalo tekočo volilno perijodo predsednika. Ko je kongres določil volilni izid, razglasi se takoj ime voljenca. Ako pa nobeden kandidat ni zadobil absolutne večine glasov, voli kongres predsednika izmed onih dveh kandidatov, katera sta dobila največ glasov in sicer na ta način, da odda vsaka država svoj glas temeljem sklepa po večini senatorjev in poslancev, kateri so člani kongresa. Ako se kongres v prvih 50 dneh po 20. februariju ne (konstituvira) ustanovi, določi zvezno najvišje sodišče volilni izid in voli, ako

nobeden kandidatov ni dobil absolutne večine, v plenarni seji z dvetretjinsko večino glasov predsednika izmed dveh kandidatov, katera sta dobila največ glasov.

Ako je predsednik zadržan, nadomestuje ga predsednik državnega sveta. Njegova volitev velja vedno od 20. februarija dalje štiri leta. Po preteku te dobe odstopi nepogojno in vodi zanj, dokler ni volitev njegovega naslednika konečno izvršena, posle zopet predsednik državnega sveta. Za prihodnjo volilno perijodo ne more biti zopet voljen, kakor tudi ne njegov eventualni namestnik tekom zadnjega leta njegove volilne perijode. Dohodki oziroma plača predsednikova in njegovega namestnika določujejo se po posebnem zakonu.

Na odgovor pozove se predsednik radi veleizdaje, radi prekrška ustave ali zakonov in radi pregreškov občnega prava.

Njegove naloge so: 1. da uveljavi po kongresu sklenene zakone in dekrete tekom 15 dni, ko so se sprejeli; 2. da imenuje in odstavlja kabinetne ministre; 3. da sprejema ministre, katere so poverile tuje države; 4. da podpisuje oficijelne dopise do vladarjev ali najvišjih oblastev tujih držav; 5. da upravlja po zakonih ledine, rudokope in soline Zjedinjenih držav; 6. da sklicuje zakonodajne zbornice; 7. da upravlja zvezni distrikt; 8. da izdaja plovstvena dopustila; 9. da predlaga vsako leto kongresu tekom 8 dni, ko se je sešel, upravno poročilo; 10. da izdaja naturalizicijska pisma; 11. da imenuje zvezne uradnike, v kolikor to po zakonih ne pristoja drugim oblastvom, da je eventualno odstavlja, oziroma začasno odstavlja; 12. da brani zvezno ozemlje; 13. da izdaja naredbe, ki so potrebne, da se vrši vsakih 10 let ljudsko štetje; 14. da izvršuje kongrešove sklepe gledé posojil, katere treba najemati; 15. da izdaja dekrete in ukaze potrebne, da se izvršé zakoni.

V vseh teh zadevah odločuje predsednik sam in brez kontrole. Zaslišati mora pa mnenje državnega sveta, kateri ima pa le svetovalno pravo, glede svojih ukrepov, ako se gre: 1. da brani državo unanjih napadov; 2. da skliče kongres na izvanredno sejo; 3. da imenuje diplomatično ali konzularno osebo, katero se mora izbirati iz Venecolancev po rojstvu; 4. da sklepa diplomatične dogovore in pogodbe, katere se pa morajo ratifikovati po kongresu; 5. da napoveduje vojno, potem

ko se je kongres izrekel za njo; 6. da organizuje vojaštvo v miru; 7. da vodi vojaške operacije in zapoveduje vojski ali imenuje najvišjega poveljnika (ako zahteva to obča blaginja, sme predsednik iti iz glavnega mesta); 8. da dovoljuje splošne (indultos) ali posamične pomilostitve; 9. v vojskinem času *a*) da zahteva od državic potrebno pomoč; *b*) da zahteva, naj se davki plačajo v naprej, *c*) da državljanse sovražne države, ako treba, da zapretili ali je iztira, *d*) da ustavi pravice, katere se ne dajo zjediniti z brambo republike (vendar predsednik nikdar ne sme uvesti smrtne kazni), *e*) da določi kraj, kamor se morajo podati v sili javna oblastva, *f*) da tira pred sodišče kot državne izdajalce one Venecolance, kateri se v vojskinem času odtegujejo obrani republike, *g*) da izda kurzne liste in razpisuje prisilna posojila. Predsednik posluževati se pa more v sporazumu z državnim svetom tudi javne sile in pravic, katere smo našteali sub 9 *a*, *b* in *e* (katere ima prav za prav samo v vojskinem času) I. da napravi zopet red, ako sô nastali notranji nemiri; II. razpolagati sme, ako je ostalo njegovo oficijelno posredovanje brez uspeha, z vojsko, da konča konflikte, ki so nastali med dvema ali več zveznimi državami in sme konečno prepovedati vstop v državo onim tujcem, oziroma je sme iztirati, kateri niso tam naseljeni ali notorično kale javni red.

Že večkrat omenjeni državni svet obstoji iz 9 rednih članov, katere voli kongres v prvih desetih dneh po končani predsednikovi volitvi, in ob enem z njimi devet namestnikov. Vsaka posamična država ima pri tej volitvi po jeden glas, katerega oddajo njeni poslanci in senatorji po večini glasov, ko so se sešli na volitev; pri enakem številu glasov odločuje žreb.

Člani državnega sveta morajo biti po rojstvu Venecolanci in stari 30 let. Pokličejo se pa na odgovor v slučajih veleizdaje, ako so se dali podkupiti v uradu, ako so prelomili ustavo ali prekršili zakone in če so prekršili občno pravo.

Državni svet voli iz svoje srede predsednika, prvega in drugega namestnika in zapisnikarje. Njegova posvetovanja zapisujejo se v register, od katerega se vsako leto predloži kongresu prepis.

Državni svet shaja se v določenih rokih, katere našteva njegov poslovni red. Za njegovo sklepčnost treba je navzočnosti

vsaj dveh tretjin njegovih članov, sklepa pa po absolutni večini glasov navzočnih članov.

Kabinetni ministri imajo pravico vdeleževati se njegovih sej in govoriti ter so zavezani tudi, ako to zahteva državni svet, priti k sejam, dajati pojasnila in odgovarjati na vprašanja.

Razen nalog, katere smo že navedli, ko smo govorili o pravicah predsednika republike, čuvati mora tudi, da zvezni dohodki zakonito prihajajo in se zakonito porablja in mora predložiti kongresu vsako leto dotično poročilo.

Predsednika republike podpirajo kabinetni ministri, za katere se morejo imenovati samo Venecolanci po rojstvu, kateri so spolnili 25. leto. Le-ti so pravi organi predsednika republike, kojega ukazi imajo samo veljavo, ako jih sopodpiše jeden ali več ministrov.

Ako se morajo ministri skupno posvetovati o zadevah svojega resorta, snidejo se pod predsedstvom predsednika republike na ministerski svet.

Temu ministerskemu svetu predložiti se morajo vse zadeve, katere niso združene z navadno upravo kakega ministerskega resorta in se mora tam o teh zadevah posvetovati; toraj je njih odgovornost za te zadeve solidarna in se more tej odgovornosti odtegniti minister, kateri ni istega menenja kakor njegovi kolege, ako poda demisijo.

Vsako leto morajo ministri predložiti zbornicama prvih 8 dni rednih sej upravno poročilo za preteklo leto in opravični načrt posameznih resortov za novo upravno leto ter morajo zbornicama dati zahtevane informacije k tem poročilom ustno ali pismeno. Ravno tako morajo prvih deset dni družega sejnega meseca zbornicama predložiti sklepni račun za preteklo leto in proračun za bodoče leto. Zborničnih sej vdeleževati se so ministri vpravičeni in smejo tam tudi govoriti, priti pa so tudi zavezani k sejam, ako zbornici to zahtevata.

Na odgovor pokličejo se ministri 1. radi veleizdaje, 2. ako so prekršili ustavo ali zakone (pri tem zagovarjati se tudi ne morejo s tem, da se je dotični ukrep izvršil vsled ukaza predsednika republike, če prav morejo pokazati tak pismen ukaz), 3. ako so prekoračili v proračunu dovoljeni kredit, 4. ako so se

dali v svojem uradu ali pri imenovanji uradnikov podkupiti, 5. ako so slabo upravljali javno premoženje, oziroma je poneverili in če so prekršili občno pravo.

VII. Zvezna sodišča.

Zvezno sodstvo izvršujeta zvezno najvišje sodišče in kasacijsko sodišče (razun še nekaterih drugih po zakonu uvedenih tribunalov in sodišč, takozvanih juzgades). Uradniki le-teh sodišč odgovorni so na enak način, kakor smo navedli že večkrat glede raznih zveznih uradnikov.

Oglejmo si najpreje natančno zvezno najvišje sodišče. Le-to sodišče obstoji iz 9 članov in jednakega števila njihovih namestnikov. Voliti se smejo za sodnike samo Venecolanci po rojstvu, ki so spolnili trideseto leto. Zakonodajna zbornica vsake državnice nasvetuje v to svrho kongresu devet kandidatov, vendar ne iz svoje srede, izmed katerih potem kongres za najvišje sodišče voli jednega rednega člana in jednega namestnika. Ostalih sedem kandidatov dobe števila 1 do 7 in se pokličejo po tej vrsti, ako treba, za nadomestek obeh voljencev, o katerih smo preje govorili. Volitev velja vsakokrat za sedem let. Med tem časom članov, če ravno bi bili morda med tem se odpovedali, izvršujoča oblastva ne smejo pozvati, da bi prevzeli kako zvezno službo.

Zvezno najvišje sodišče ima razun drugih funkcij, katere mu pristojajo, sledeče glavne naloge: 1. da obtožuje predsednika republike, državne svetnike, kabinetne ministre, člane kasacijskega sodišča in svoje lastne člane radi veleizdaje itd. (kakor smo navedli te slučaje, ko smo govorili o raznih uradniških kategorijah), da vodi dotične preiskave in razglašá razsodbe; 2. da razsojuje v civilnih in kazenskih pravgah, v katere so zapleteni tuji diplomatje, v kolikor to pripušča mednarodno javno pravo; 3. da obsoja diplomatične zastopnike republike, kateri so se poklicali na odgovor radi prekrškov, kojih so se zakrivili, izvrševaje svoje funkcije; 4. da razsojuje difference, katere so nastale med političnimi uradniki raznih državíc glede njih jurisdikcije in pristojnosti; 5. da razsojuje v vseh zadevah tičočih se javnega reda, katere so mu odkazale državice; 6. da razsojuje in določuje, kateri zakoni, dekreti in odločbe so še v

veljavi, ako so si v nasprotju zvezni zakoni ali dekreti med seboj, ali z zakonitimi posebnimi določbami kake državnice, ali če je tako nasprotje med zakoni jedne in iste zvezne države, ali med dekreti in zakoni na jedni in obstoječi ustavi na drugi strani.

Kasacijsko sodišče, da se dotaknemo tudi tega sodišča z nekoliko besedami, je jurisdikcija držav in obstoji iz devet svetnikov, kateri so voljeni za službeno dobo šestih let. Volilni so samo Venecolanci po rojstvu, kateri so spolnili trideseto leto in so izvrševali najmanj že šest let odvetništvo na sedežu Venecolanskega sodišča. Vsaka država voli vsakih šest let po svoji zakonodajni zbornici, toda nobenega svojega člana, za kasacijsko sodišče rednega člana in njegovega namestnika in predloži ob jednem seznamek s šestimi drugimi kandidati, kateri se pokličejo v kasacijsko sodišče, ako zahteva potreba nadomestek med šestletno volilno dobo.

Kasacijsko sodišče razsoja v kazenskih pravnih najvišjih uradnikov posamičnih držav, kateri so se poklicali na odgovor, poroča vsako leto kongresu o težkočah, katere so se pokazale radi različnosti v civilno in kazenskopravnem zakonodavstvu, in ima sicer za posamične države tisti pomen, kateri ima zvezno najvišje sodišče za vso republiko. V nekaterih ozirih nadzoruje seveda tudi sodišča posameznih držav. Meje tega nadzorstva določuje posebni zakon.

VIII. Nekateri splošni določbi.

To je v kratkih potezih uredba in uprava republike. Navesti hočemo sedaj končno še iz zadnjega poglavja VIII. ustave, o kateri govorimo, še nekatere posebno zanimive splošne določbe.

Zvezna vojska deli se v kopno in pomorsko vojsko in obstoji iz organizovanih narodnih vojska posameznih držav, katere pošiljajo primerne številu svojih prebivalcev in se smejo v vojnem času pomnožiti.

Nikdar pa ne sme ista oseba ali korporacija ob istem času v sebi združiti vojaško in civilno oblast.

Cerkveno patronsko pravico ima država, katera jo mora izvrševati v smislu obstoječih zakonov.

Razen za upravljanje financ, rudokopov, solin, ledin in v vojaške svrhe potrebnih uradnikov ne sme zvezna vlada v posamičnih državah nastavlјati uradnikov.

Izvoz je v Venecoveli prost in se ne sme v nobenem oziru oteževati.

Vsak državljān ima pravico obtoževati zvezne in državne uradnike pri sodiščih ali višjih oblastvih, katere navajajo zakoni, v ta namen pristojne.

Med volitvami pripravljene so zvezne čete in one posameznih držav v svojih kasarnah in stanoviščih.

Mednarodne pogodbe prevideti se morajo vedno s klavzulo : „Vse difference, katere bi nastale med pogodbenima strankama, razsojujejo se po razsodniškem izreku jedne ali več prijateljskih držav, ne da bi se iz tega smatral povod za vojno.“

Noben zvezin uradnik ne sme sprejeti daril, naročil, odlikovanja ali nagrad od tuje države brez dovoljenja senatovega. Zveza in posamične države podpirati morajo po možnosti naseljevanje tujcev in kolonizacijo.

Nobena pogodba, tičočā se javne blaginje, katero je sklenila zveza ali posamična država, ne sme se v celoti ali v izpisku izročiti tuji državi. Vsaka taka pogodba imeti mora klavzulo: Difference in nasprotja, katere bi nastale radi smisla ali izvršitve teh pogodeb, predložiti se morajo Venecovelskim sodiščem, da razsojujejo o njih, ne da bi te pogodbe dale kedaj povod za mednarodno reklamacijo.

Obstoječo ustavo more se popraviti in prenarediti, vendar skleniti se sme to v kongresu samo v redni seji in, ako se to zahteva, po treh četrtinkah zakonodajnih zbornic posamičnih držav, katere zbornice so se združile v redno sejo. Stopiti smejo tudi šele v veljavo potem, ko so se zvezna oblastva, katera so premembe sankcionovala, nadomestila po novih volitvah. O teh dodatkih in popravkih sklepa se sicer jednako kakor o zakonih.

Konečno moramo še omeniti, da se mora v javnih listinah in v vseh oficijelnih zveznih in državnih spisih navajati število let, ki so pretekle od dne, ko se je proglasila neodvisnost (4. julija 1811), in od dne, ko se je sklenila federacija (20. februarija 1859).

„Civilnopravdni red z dne 1. maja 1895. l. v praktični obliki.“

(Konec.)

198. Razpravni zapisnik, ako se iz- reče vmesna sodba.

Zapisnik ¹⁾

c. kr. deželnega sodišča v L. z dne . . .

Predmet

je ustna sporna razprava v pravdi Marije Dolenjec iz Markovca za se in kot matere ter Josipa Žagarja iz Markovca kot varuha ndl. Ivana Dolenjca proti Valentinu Trudnu iz Kozaršč zaradi pripoznanja očetstva s pr.

Navzočni:

Sodni osebi:

Stranki:

G. S., c. kr. okr. sodnik kot posamni sodnik.	Marija Dolenjec, tožiteljica. Josip Žagar, tožitelj.
N. R., c. kr. avskultant kot zapisnikar.	Valentin Truden, toženec.

Ustna sporna razprava se prične ob 9. uri s poklicem. Sodnik stori in objavi v zmislu §-a 172. sklep, da se vrši tajno,²⁾ ker bi sicer trpela nrvnost, in ukrene, da se dvorana izprazni ter pouči stranki v zmislu §-a 174.

Nato se zaslišita stranki. — Sodnik stori in objavi sklep,³⁾ da se razpravlja najprej o vprašanju zastran očetstva.

Nadalje stori in objavi sklep, da se zaslišita tožiteljica in toženec kot stranki in sicer najprej brez prisega. Ko se opomnita ⁴⁾ v zmislu §-a 376., izpovesta takó:

¹⁾ § 207. — Ta § določa obliko in vsebino samo razpravnim zapisnikom.

²⁾ § 172. odst. 1. — Iz razloga, ker bi trpela nrvnost, izključiti se mora javnost razprave uradno. Zato se tudi ne more vršiti razprava (§ 173. odst. 1.) o tem, je li javnost izključiti, ali ne.

³⁾ § 431. in 188. — „Odrediti“ pomeni toliko, kakor skleniti, zato je treba sodniku storiti sklep. Glej § 425.

⁴⁾ Ne le to, kar zakon izrecno vелеva, nego sploh vse okolnosti, iz katerih se razvidi tek razprave, je zabeležiti v zapisniku (§ 209. odst. 1.)

Tožiteljica Marija Dolenjec, 25 let stara, kat. vere, posestnikova hči iz Markovca, pravi, da se prav dobro spominja, da se je toženec še 10. oktobra 1897. l., ko je prišel k nji v vas, združil telesno z njo.

Toženec Valentin Truden, 29 let star, kat. vere, posestnikov sin iz Kozaršč, pravi, da se je zadnjič dne 10. septembra 1897. l. združil telesno s tožiteljico. Takrat je izstopil iz službe pri njenem očetu.

Zapis izpovedeb se predloži v vpogled in se ničesar ne opomni proti njemu.¹⁾

Sodnik stori nato in objavi sklep, da se zasliši tožiteljica pod prisego. Po opominu v zmislu §-a 377. se pravilno zapriseže in izpove, kakor prej brez prisege.

Zapis se predloži v vpogled in se ničesar ne opomni proti njemu.

Poistimba dejanskih navedeb:²⁾

Tožitelja sta govorila, kakor v tožbi. Toženec je ugovarjal, da se je s tožiteljico zadnjič dne 10. oktobra 1897. l. združil telesno in da ne more biti tedaj oče otroku, ki se je porodil šele 20. julija 1898. l. — Tožiteljica in toženec sta predlagala, naj se zaslišita kot stranki in toženec nadalje, naj se zavrne tožbeni zahtevek.

Zapisnik se prečita in podpiše:³⁾

Marija Dolenjec.

Josip Žagar.

Valentin Truden.

Sodnik izjavi⁴⁾ nato, da izreče najprej vmesno sodbo⁵⁾ gledé zahtevka o pripoznanju očetstva.

Tožitelja zabeležita stroške:

Toženec zabeleži stroške:

¹⁾ § 375. odst. 1. in 343. odst. 2.

²⁾ § 211. odst. 1.

³⁾ Strankama je prej prečitati zapisnik, predno se zaključi razprava, ker le tedaj utegne morebitna poprava ali dopolnitev dejanskih navedeb imeti na sodbo še kaj vpliva. Nam se zdi zato napačno, ako Urban v zgoraj navedeni knjigi dá prečitati strankama zapisnik šele potem, ko se je že zaključil. Glej tudi Neumann; Das Verfahren nach der Civilprocessordnung vom 1. August 1895, 1896, str. 22.

⁴⁾ Tu ni treba sklepa (§ 393. odst. 1.)

⁵⁾ § 393.

Sodnik zaključi¹⁾ nato razpravo gledé navedenega zahtevka, izreče narok zopet kot javen²⁾ in objavi vmesno sodbo³⁾ z bistvenimi razlogi: 1., da je toženec dolžan pripoznati, da je nezakonski oče ndl. Ivana Dolenjca, katerega je porodila tožiteljica Marija Dolenjec dné 20. julija 1898. l. in 2., da se izrek o pravnih stroških odlaga⁴⁾ do končne sodbe. I. t. d.⁵⁾

224. Dopolnilna sodba.⁶⁾

Sodba.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

Pri c. kr. okrajnem sodišču v L. je c. kr. okrajnega sodišča pristav dr. J. K. kot posamni sodnik v pravdi Frana Turšiča, mizarja iz Loža, kot tožitelja, proti Gregorju Benčini, posestniku iz Dan, kot tožencu zaradi 150 gld. s pr. o predlogu tožiteljevem stavljenem v spisu de pr. — št. — gledé izreka o pravnih stroških po ustni,

¹⁾ § 193. — Primeri tudi § 391. odst. 1.

²⁾ § 172. odst. 3.

³⁾ § 414. — Vsebina sodbe se mora zapisati v zapisnik (§ 208 št. 3.), ako se ne priloži že v pisni sestavi zapisniku (§ 208. odst. 6.).

⁴⁾ § 52.

⁵⁾ a) Po objavi vmesne sodbe o „podstavi“ (Grund), vrši se razprava o „znesku“ (Betrag) terjatve. — Ako bi bil sodnik pri gorenji razpravi spoznal, da toženec ni dolžan pripoznati očetstva, mogel bi odrediti, da se z nadaljno razpravo preneha (§ 393. odst. 3.), posebno če bi bil mnenja, da ostane priziv zoper vmesno sodbo brez uspeha. V zapisnik bi bilo tedaj še zapisati: „Tudi ukrene sodnik, da se z nadaljno razpravo preneha dotlej, dokler ne postane vmesna sodba pravomočna“. Tako je možno prenehati z razpravo pri obeh vrstah vmesnih sodb, po odst. 1. in po odst. 2. §-a 393. (Glej vladne nagibe k §-u 393.); a da bi bilo prenehanje z razpravo pri vmesnih sodbah prve vrste (po odst. 1.) obligatorično, kakor trdi Katz: Das Urtheil im neuen österr. Civilprocess, 1886, str. 53. pa po zakonu ni pravilno. — Posamni sodnik seveda navadno, ako ne bo prepričan o resničnosti podstave, ne bo izrekal vmesne sodbe, nego zavrnil takoj s končno sodbo vse zahteve. Drugače je pri zbornih sodiščih, kjer se vrši glasovanje in se šele potem izvé mnenje sodnikov.

b) Sodnik mora po objavi sodbe poučiti stranki v zmislu §-a 432. odst. 2.

⁶⁾ § 423.

z obema strankama končani razpravi spoznal takó:

Tukajšnja sodba z dné — št. — se dopolnuje takó, da je toženec Gregor Benčina dolžan, pod izvršilom povrniti tožitelju Franu Turšiču tudi pravnih stroške, ki se odmerjajo na — gld. — kr. v 14 dneh, ko stopi ta dopolnilna sodba v pravno moč.

Nadalje je toženec dolžan, povrniti tožitelju stroške dopolnilnega postopanja v znesku — gld. — kr. v 14 dneh po pravomočnoti te dopolnilne sodbe in pod izvršilom.

Stranki se opominjata, da se zahteva za poprijem kakega pravnega leka zoper to sodbo in za postopanje s pravnimi leki sploh posredovanje po odvetniku.

Dejanski obseg.

S tukajšnjo sodbo z dne — št. — se je ugodilo popolnoma zahtevku tožiteljeve tožbe de pr. — št. — zaradi plačila mizarskega zaslužka v znesku 150 gld., le izrek o zahtevanem povračilu pravnih stroškov je izostal po pomoti sodišča, akoravno je tožitelj zabeležil te stroške pri razpravnem naroku. Vsled tega je vložil spis de pr. — št. —, v katerem predlaga, naj se sodba dopolni. O tem predlogu se je vršila razprava v zmislu §-a 423. odst. 3., pri kateri je tožitelj predlagal, kakor v spisu, toženec pa, naj se predlog zavrne.

Razlogi.

Ker se je s sodbo z dné — št. — popolnoma ugodilo tožbenemu zahtevku v glavni stvari in gledé obresti, prisoditi je bilo tožitelju v zmislu §-a 41. c. pr. r. tudi

pravdne stroške, in ker se to po pomoti sodišča ni zgodilo, morala se je sodba v zmislu § a 423. in 404. c. pr. r. dopolniti.

Izrek gledé stroškov dopolnilnega postopanja se opira na § 41. c. pr. r.¹⁾

317. Prosi se za odredbo, s katero se naloži nasprotniku, naj izroči ali sprejme najemni (zakupni) predmet.²⁾

C. kr. okrajno sodišče!

Z zakupno pogodbo z dné 15. julija 1893. l., priloga A v izvirniku in prepisu,²⁾ sem vzel od nasprotnika njegovo hišo št. 75. v Stranjah z vsemi gospodarskimi poslopji, z vrtom pri hiši in z njivama „Skrajnica“ in „Pri stezah“ za dobo petih let, t. j. za čas od 1. septembra 1893. l. do 1. septembra 1898. l. v zakup.

Ker pa nasprotnik govoriči, da sva podaljšala pogodbo za 6 let, predlagam, naj se izdá naredba, s katero se ukaže nasprotniku, da sprejme zakupni predmet z dnem 1 septembra 1898. pod izvršilom.

Podpis.

Zvunaj:

C. kr. okrajno sodišče

v M.

¹⁾ Gledé stroškov dopolnilnega postopanja ni v §-u 423. in 424. ničesar posebnega (primerjaj nasprotno § 422. odst. 2.) določenega. Zaradi tega se mora uporabljati tu splošna določba §-a 41. — Glej tudi Urban, n. n. m., str. 49.

²⁾ § 567.

Štefan Zelen, zakupnik v Stranjah, ki ga zastopa dr. Karol Pavlič v Ljubljani, kot tožitelj,¹⁾

proti

Ernestu Robleku, graščaku v Stranjah, kot tožencu,²⁾

predlaga,

naj se izdá odredba v zmislu §-a 567. c. pr. r.

Dvojno in 1 napis, 1 priloga.³⁾

¹⁾ § 75. št. 2.

²⁾ § 571. odst. 2.

³⁾ § 75. št. 2.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) § 1467. obč. drž. zak., je po določbah §-a 61. in sledečih obč. zemlj. zak. z dne 25. julija 1871, št. 95. drž. zak. vsled čl. IV. pat. o razglasitvi zemlj. zak. razveljavljen.

V pravdi Urše K. proti Martinu K. zaradi priznanja lastninske pravice do parc. deleža št. 2511 k. o. B. in odstopa od posesti tega deleža s pr. je okrajno sodišče v K. s sodbo z dne 19. novembra 1896, št. 7782 tožbeni zahtevek odbilo iz nastopnih razlogov, v katerih je pravna reč razjasnjena:

Tožnica Urša K. je po priznanji obeh strank kupila s kupnim pismom z dne 11. januarja 1889 zemljišče vl. št. 967 k. o. B. in je na ta vložek glasom zemljiško-knjižnega izpiska prepisana od dne 13. aprila 1889, št. 3712. K temu zemljišču spada tudi hosta parc. št. 2511 k. o. B. Tožnica zahteva, da se njena lastnina v smislu §-ov 380., 425., 431., 441. in 1467. obč. drž. zak. pripozna. Ker pa toženec Martin K. del te parcele št. 2511, ki ga je c. kr. evidenčni zemljemerec radi razjasnila v tej pravdi zaznamoval v pravnim spisom priloženem obrisu s številko 2511/2, uživa in

se je v dejanski posesti tega kosa parc. št. 2511 glasom pravde radi motene posesti in v isti pravdi sklenene poravnave de pr. 29. majnika 1896, št. 3764 ohranil, zahteva tožnica z današnjo tožbo, da mora toženec njeno polno lastnino do tega parcelnega deleža oziroma do cele parcele št. 2511 pripoznati in ji oni delež 2511/2 v posest odstopiti. Temu nasproti vgovarja toženec, da tožnica ni nikdar tega kosa parc. št. 2511 kupila in v posest dobila, ona ga ni pridobila bona fide in čeravno je res lastnica vlož. št. 967 k. o. B. in spada glasom zemljiške knjige cela parcela št. 2511 k temu vložku, vendar ne more zahtevati odstop od njegove posesti tega kosa parc. št. 2511; dalje vgovarja, da je v mapi evidentna pomota; parc. št. 2511 obstoji v natori od nekdanj le iz zdaj od zemljemerca s številko 2511/I zaznamovanega deleža, dočim je s številko 2511/2 zaznamovani kot te parcele sestavina toženčeve hoste parc. št. 2510, se je k tej parc. št. 2510 zmirom užival in ž njo stvarjal le eno parcelo št. 2510, kar se pa v katastru in ž njim v zemljiški knjigi ni zapazilo; mapa toraj ni v soglasji z dejanskim stanjem, od nekdanj obstoječim in to njemu ne more biti v kvar. Ne da se tajiti, da je po dež. zak. za Kranjsko § 6. zakona z dne 25. marca 1874, št. 12. dež. zak. mapa bistveni del zemljiške knjige, kajti po tem zakonu mora se številka parcele v zemljiško-knjižni mapi strinjati z isto v katastru, številka za parcelo v zemljiški knjigi dobi šele veljavo z mapo in se zemljiška knjiga dela na podlagi mape. Iz tega sledi, da učinja mapa polni dokaz ne samo za številke parcel, katere spadajo k enemu zemljiško-knjižnemu vložku, temveč tudi za obseg teh parcel. Ker je tožnica prepisana na vložek št. 967 in k istemu spadajoči parc. št. 2511 v obsegu parcel k pravdi priloženega obrisa št. 2511/I in 2511/2, morala bi se ona smatrati tudi lastnico parc. št. 2511/2. To pravilo pa velja le v obče in se sme zemljiškoknjižni stan pravnim potom izpodbijati. Pogoji priznanja zemljiško-knjižnega stanu je, da je tožnica dobila sporno zemljo v smislu §-ov 380. 1461. in 1463. drž. zak. v dobri veri, oziroma da se je prepisala v smislu §-a 1500. obč. drž. zak. le nanašaje se na resničnost zemljiške knjige. V tem oziru dopustil se je dokaz po pričah in ogledu s tem-le uspehom: Tožničini priči Jože G. in Jože T. bila sta pri pogajanji radi kupčije zemljišča vl. št. 967 k. o. B. in pozneje, ko je notar pismo delal, zraven in povesta, da se je kupčija dogovo-

mila v sobi prodajalčevi, ki je bil star in se ni mogel iz sobe ganiti, ni se prodal izrečno zemljiško-knjižni vložek, na katerega je bil prodajalec prepisan, ampak isti prodal je »molin, travnik zraven in malo vrta, 3 kose njive in konec njiv hosto« in glede prepirnega predmeta pove priča Jože G., da je prodajalec rekel: »vsaj ti je tam vse znano, kar je tam mojega, je tvoje«. Če se pomisli, da je tudi hosta parc. št. 2511/1 konec prodane njive parc. št. 2512, kakor to kaže obris in se je prodajalec izrečno skliceval na to, da so tožnici Urši K., oziroma tedaj prisotnemu njenemu možu Francetu K. razmere glede te hoste znane, ne more se trditi, da je prodajalec prodal celo parc. št. 2511, ampak prodal je le toliko, kolikor je njegovega, to se pravi v navadnem pomenu besede, ki je tu za priproste kmete, kakor sta prepirni stanki in je bil prodajalec, edino merodajen, prodal je le toliko, kolikor je je imel v svoji oblasti in posesti in to se tudi strinja z določbo §-a 442. obč. drž. zak., nemo plus juris transferre potest, quam ipse habet. Kakor te priče povedo, ni se pri poznejši napravi kupnega pisma, h kateremu so bili tudi pozvani, nič natančnejega govorilo in storilo. Iz tega pogovora pri kupčiji pa sledi brezdvomno, da ni tožnica kupila zemljišča vl. št. 967 k. o. B. kot celoto, le v zaupanji na javno knjigo, kakor se to na primer nahaja pri eksekutivnih dražbah, ampak kupila je le posamezno imenovane dele zemljišča, ki morda stvarjajo vložek št. 967 in da se je skliceval prodajalec na to, da je kupcu posestno razmerje znano. Glede na ta dogodek se tožnica ne more na zemljiško-knjižni stan v obsegu parc. št. 2511 sklicevati, njena dolžnost je bila, da se ne polasti več, kakor je prodajalec sam v svoji posesti imel in kar je njej, oziroma njenemu možu kot posredovalcu, kateri je za njo kupčijo sklenil, po prodajalčevem mnenju znano bilo, in če ji ni bilo znano, morala bi to voljo prodajalčevo vpoštevati in se o tem prepričati in ne more tožencu del hoste, kateri je, kakor so priče povedale, sestavina toženčeve parcele št. 2510, brezpravno jemati in si dotično napako v mapi v svojo korist tolmačiti. Da so bile tožnici razmere o prepirnem predmetu natanko znane, razvidi se iz tega, da se je prodajalec sam skliceval na to, da je tožnici, oziroma njenemu možu ta posest znana in tudi iz oglednega zapisnika de pr. 13. novembra 1896, v katerem se je konštatovalo, da leži prepirna zemlja tako blizu sedanjega in prejšnjega bivališča tožnice, da se

od obeh nanj vidi, ona živi od mladosti tako rekoč prav na spornem predmetu in se posest istega pred njenimi očmi izvršuje. Morala je toraj videti in vedeti, čegava je sporna hosta, ki je zdaj zaznamovana s parc. št. 2511/2 in bi to tudi lahko brez vsake težave od svojih sosedov in prodajalca ter njegovih otrok poizvedela. Ne more ji toraj pomota v mapi oziroma v zemljiški knjigi pridobiti parc. št. 2511/2. Vedoč, da s samo zemljiško knjigo ne izhaja, ponudila je tožnica tudi dokaz po pričah Matevž K. in Ana Ž. o tem, da je prodajalec do prodaje užival s števil. 2511/2 pravnega obrisa zaznamovano parcelo in da so spredniki toženca »Jerovčevi« notri sekali, ker jim ni mogel prodajalec obresti od dolžnih 100 gld. plačevati. S tem pa sama prizna, da ni bil prodajalec v izključni posesti prepirne stvari in da so jo tudi Jerovčevi uživali. Dokaz, da so Jerovčevi za obresti uživali, se pa tožnici ni posrečil, kajti priča Ana Ž. o tem ne ve nič in priča Matevž K. to odločno zanikuje rekoč, da so njegovega očeta prodajalca za obresti skoro vsako leto tožili in jih je moral v denarjih plačevati. Da je tudi prodajalec izvrševal posest na prepirnem predmetu priča Ana Ž. ne ve, ona je le enkrat prodajalca prosila za nekaj kolja in ga je dovolil koncem njiv posekati, kar je ona tudi na prepirnem kosu storila. To pa ne dokaže nič, ker je stvar premalenkostna — bilo je le 5 koljev za fižol — ni se moglo opaziti, videl je ni pri tem dejanju nihče in prodajalec sam ni bil zraven. Dal ji je dovoljenje le v svoji hiši, ne more se reči, da je mislil ravno na sporni predmet, ker glasom obrisa je tudi njegova leščina parc. št. 2511/1 ležala koncem njiv in ker je leščina kolosek, domnevati se sme, da ji je le dovolil v tej leščini kolja nasekati. Priča Matevž K. pove, da je pred 30. leti na ukaz očeta prodajalca posekal grmovje prav ob prepirnem kosu in v sporni svet seženj na široko in da je do pred 10. leti kako kolje na vogalu prepirne zemlje posekal, a tudi ta priča prizna, da je oče povedal, da so si Jerovčevi to hosto prisvojili in da jim on ne more tega vzeti, to pa kaže, da že prodajalec ni bil v posesti parc. št. 2511/2. Temu nasproti so pa toženčeve priče Matija J., Mica J., Jakob J., Lenka J., Jože M., Jože B., Jakob J., Martin H., Janez Š., Matija K., Jože K., Josipa K. in Janez M. za dobo 30, da celo 60 let donesli dokaz, da je bila v pravdi s števil. 2511/2 zaznamovana hosta zmirom sestavina zdaj toženčeve parc. št. 2510, ž njo se je od toženca in njegovih

posestnih sprednikov, nikakor pa ne od tožnice in njenih sprednikov, uživala in posedovala s parc. št. 2510 in tudi v natori bil je razloček; parc. št. 2511/1 imenovala se je »leščina« ali »ograjca«, parc. št. 2511/2 »hosta«, ki je spadala k hostni parc. št. 2510. Posebno je še poudarjati pričevanje otrok tožničinega prodajalca in od teh pravi Jože K., da oče ni nikdar v parc. št. 2511/2 silil ampak rekel je, da je ograjca njegova, to je parc. št. 2511/1, Janez H. isto potrdi in pristavi, da je oče le na parc. št. 2511/1 posest izvrševal in Josipa K. isto pove in potrdi, da je oče videl Jerovčeve uživati parc. št. 2511/2 in ni jim tega branil. Dokazano je toraj po pričah, da je v pravdi s števil. 2511/2 zaznamovana parcela sestavina parc. št. 2510 toženca in da je on in njegovi spredniki od pamtiveka k parc. št. 2510 uživajo da je toraj pomota le v mapi in da ni tožnica pridobila parc. št. 2511 v zupanji v zemljiško knjigo in sploh ne bona fide. Nima je v posesti in zato je sodba popolnoma opravičena.

Na apelacijo tožnice je višje deželno sodišče v G. s sodbo, dne 20. januarja 1897, št. 12368 sodbo prvega sodišča potrdilo iz tehle razlogov:

Potrjenje pravosodne sodbe izvršilo se je iz njenih stvari in spisom primernih razlogov, v katerih so pritožbe apelacije večinoma že izpodbite. Ako pa misli tožnica, da je v njenem tožbenem lastninskem zahtevku z več ko triletnim zemljiško-knjižnim stanom in vsled tega nastalim priposestovanjem proti vsakemu vgovoru zavarovana, je v zmoti, kajti § 1467. obč. drž. zak., na kojega se tožnica sklicuje, je po določitih §-a 61. in sledečih obč. zemlj. zak., s katerimi so se do tedaj le po §-u 1467. obč. drž. zak. urejeni slučaji samostalno in na drugačni način uredili, vsled čl. IV. patenta o razglasitvi zemljek. zak. razveljavljen in je izgubil vsaki učinek. Tožencu mora toraj dopuščeno biti, da veljavnost tožničine vknjižbe lastnine v zemljiški knjigi, v kolikor se tiče parc. deleža št. 2511/2, uspešno izpodbija. V tem oziru je že prvi sodnik razložil, da se je tožencu dokaz, da tožnica nima naslova za pridobitev sporne parcele, posrečil, kajti po izidu pričevanja in posebno glede na izpovedbo popolnoma nesumnih prič Janeza G. in Jožefa T. ni prodajalec sporne hostne parcele tožnici nikdar prodal. Ako bi se ta prodaja bila tudi izvršila, vendar bi se tožnica ne mogla nanjo in na zemljiško-knjižno vknjižbo njene lastninske pravice uspešno sklicevati,

ker v tožbi sama navaja, da v spornem hostnem deležu ni do sedaj nobenih posestnih dejanj izvrševala, toženec je pa z mnogobrojnimi nesumnimi pričami popolnoma dokazal, da on in njegovi posestni spredniki sporni hostni delež več ko 30, da, več ko 40 let neprenehoma in izključno posedujejo, toraj je v smislu §-a 1468. obč. drž. zak. ga s priposestovanjem pridobil. Pri tem ni merodajno, da se toženec sam ne sklicuje na pravno ustanovo priposestvovanja, dovolj je, da izrecno navaja svoje priposestvovanje vtemeljoče okoliščini, dolžnost je sodišča, da iz njih sklepa, kaj je pravo, nam jura novit curia.

Gregorin.

Kazensko pravo.

a) § 129., I., *lit. b)* k. z. ne zapopada samo pederastičnega dejanja, nego vsako spolno zlorabo z uporabljenjem života osebe istega spola. — Ako obstaja med storilcem in poškodovancem v §-u 132. k. z. označeno razmerje, uporabiti je poleg §-a 129., I., *lit. b)* tudi določila §-a 132. k. z.

Ljudevit K., učitelj obrtne šole piranske je povabljal tekom več let opetovano svoje učence v neko sobo tik učilnice ter je iste spolno zlorabljal.

Državno pravdnništvo je Ljudevita K. hudodelstev po §-ih 129., I., *lit. b)* in 132. k. z. obtožilo in deželno sodišče tržaško ga je v smislu obtožbe krivim proglasilo.

Kasacijsko sodišče je z razsodbo od 11. julija 1896, št. 6603 odbilo obtoženčevo pritožbo ničnosti iz tehle razlogov.

Pozivom na ničnostni razlog §-a 281., št. 9., *lit. a)* k. pr. r. trdi ničnostna pritožba, da se §-a 129., *lit. b)* k. z. ne more uporabljati na čine nepederastične nečistosti z osebami istega spola. Toda to menenje je krivično. Rabe v §-u 129. k. z. splošni izraz »nečistost«, a ne ožji izraz »sodomija« ali »pederastija«, kaže zakon v smislu avtentičnega tolmačenja izraženega z dvornim dekretom od 26. junija 1844, št. 816. zb. zak., ne samo na telesno združenje, temveč na vsak način spolne zlorabe. Vsako takošno dejanje je pa nedvomno čin nečistosti zoper naravo ter spada pod § 129. k. z. Tudi okoliščina, da morejo ženske mej sabo zakriviti hudodelstvo po §-u 129., I., *lit. b)* k. z., pokazuje ničevost menjenja, da je iztakniti hudodelstvo po §-u 129., I., *lit. b)* k. z. samo v dejanjih, sličnih

spolnemu združenju. K ravno istej posledici dovaja tudi primerjanje §-ov 127., 128. in 129., I., *lit. b*) k. z. § 127. k. z. se nanaša izključno na »započeto spojenje«, § 128. k. z. na »od spojenja različne čine pohotnega zadoščenja«, ki pa ne smejo spadati pod § 129., I., *lit. b*) k. z., kar se pa pripeti, kadar so nečistniki istega spola. Tudi dvorni dekret od 14. avgusta 1824, št. 2035. zb. zak. izključuje od kaznovanja samo one oskrumbe, ki jih kdo opravlja sam sè sabo ali z osebo različnega spola, podvrača pa kazni onega »ki se s svojim lastnim spolom pregreši«. Radi tega je kazniva po §-u 129., I., *lit. b*) k. z. vsaka spolna zloraba z uporabo života istega spola ter spada le-sem tudi mejsebojna onanija. Nadalje navaja ničnostna pritožba ničnostni vzrok §-a 281., št. 9., *lit. a*) (pravilno št. 10.) k. pr. r. radi uporabe §-a 132. k. z. skupno (v konkurenci) s §-om 129., I., *lit. b*) k. z. Pritožba meni, da je bilo obdolžiti obtoženca samo hudodelstva nečistosti zoper naravo in uporabiti obtežujočo okolnost označeno v §-u 44., *lit. d*) k. z. Toda uvaževaje, da je uporabiti § 129., I., *lit. b*) k. z. tudi tedaj, kadar se uganja nečistost z osebami, med katerimi ne obstaja nobena onih razmer, ki so označene v §-u 132. k. z.; da uporabivši § 129., I., *lit. b*) k. z., ni bilo v poštev vzeto ono posebno razmerje, ki je obstajalo med obtožencem kakor učiteljem in med zlorabljenimi, njemu v poučevanje zaupanimi dečki; da je na drugi strani pri uporabi §-a 132. k. z. neodločivno, je-li nečisti čin tudi sam za-se kazniv, brez ozira na razmerje med vdeleženci (in sicer v predstojećem slučaju, kakor protinaravna nečistost), temveč, da le-ta okolnost ni zmirom potrebna (n. pr. tedaj, kadar učitelj svojo doraslo učenko k združitvi zapelje); — potem izhaja, da se samo tedaj pazljivo v poštev vzema vse v §-ih 129., I., *lit. b*) in 132. k. z. označene pravne znake, ako se vsporedno uporablja obedve določbi kazenskega zakona, ki sta v le-tem slučaju idealno združeni. Pritožba prikazuje se v obeh smerih povsem nevtemeljeno in bilo jo je radi tega po §-u 288. k. pr. r. odbiti.

Gerkič.

b) § 103. k. z. ima samo en kazenski postavek.

Porotno sodišče rovinjsko je proglasilo Petra B. in contumacia krivim hudodelstva zlorabe uradne oblasti po §-u 101. kaz. zak.

V svojej na § 344., št. 4. k. pr. r. opirajoči se ničnostni pritožbi se je obtoženec pritožil, da se je v njegovej odsotnosti razprava vršila in rzsodba proglasila v očígled določilu §-a 427. k. pr. r., da le-ta paragraf samo tedaj dopušča razpravljati in rzsodbo razglasiti v obtoženčevjej odsotnosti, ako gre za hudodelstvo, ki je kaznovati največ s petletno kaznijo na prostosti; da je pa določena za hudodelstvo, kojega je bil obtoženec pravomočno obtožen, kaznen težke ječe od enega do petih let, in po velikosti škode celo do deset let.

Kasacijsko sodišče je pritožbenim izvajanjem povsem pritrdilo ter je na podlagi istih, in uvaževaje, da ima § 103. k. z. samo en kazenski postavek; uvaževaje, da je sodnemu dvoru odmeriti kaznen po svojem prevdarku le v mejah fečenega postavka, ter da ne sme istega razdvajiti kacim vmesnim razsodilom; uvaževaje, da se je radi tega na glavnej razpravi rušilo določilo, čigar izvršitev zakon kaznijo ničnosti izrecno zaukazuje, ter da zato obstoji ničnostni razlog naveden v §-u 344., št. 4. k. pr. r. — razveljavilo z rzsodbo od 28. januvarija 1896, št. 584 izrek porotnikov v smislu §-a 348. k. pr. r., in na isti slonečo rzsodbo na temelji §-a 5. zakona od 31. decembra 1877, št. 3. drž. zak. od 1878. l., ter zaukazalo rovinjskemu porotnemu sodišču, da v prihodnjem zasedanji to kazensko pravdo unovič razpravlja in rzsodi.

Gerkič.

c) Javno pokazivanje politiško-narodnega mišljenja samo za-se ne more biti predmet kaznovanja po §-u 305. k. z.

Trgovec Milan A. v Pazinu je bil izložil v razkladnici svoje prodajalnice zaveso, na katerej je bila naslikana alegorična ženska podoba, ki je držala v desni roki slovensko trobojnico, na kateri je bilo zapisano z velikimi črkami »Živila Hrvatska«, a v levej roki bodalo.

Državno pravdništvo ga je obtožilo radi napominanega čina pregreška po §-u 305. k. z., češ, da je s tem skušal zapeljati svoje somišljenike (Hrvate) k sovražnim demonstracijam zoper svoje narodne nasprotnike (Lahe), a le-te k reakciji, oboje pa k nenravnim in po zakonih prepovedanim činom.

Okrožno sodišče rovinjsko je Milana A. v smislu obtožbe krivim proglasilo.

Kasacijsko sodišče je z razsodbo od 3. marca 1896, št. 1809 sicer odbilo obtoženčevo, na § 281., št. 5. in 9., *lit. a*) k. pr. r. opirajoče se pritožbe ničnosti, a ob enem razveljavilo na podlagi §-a 362. k. pr. r., izpodbijano razsodbo ter je obtoženca oprostilo iz teh-le razlogov:

Zoper istinitost sodnih ustanovil (glede zapeljanja obtoženčevih somišljenikov in nasprotnikov k činom prepovedanim po zakonih) uriva se marsikak sum. Dasi ni dvoma o demonstrativnem značaji obtoženega čina, in dasi je smatrati intervencijo političnega oblastva, čigar naredbe je obtoženec brez prigovora zahvalil in izvršil, po posebnih okoliščinah tega slučaja opravičeno, vendar ni nikacih razlogov faktične narave, ki bi opravičili menenje, da je obtoženec nameraval kaj več nego kazati samo svoje politično-narodno mišljenje ter da je skušal zapeljati druge k činom prepovedanim po zakonih. Kajti, kar se tiče obtoženčevih somišljenikov, ni razumeti, h katere baže demonstraciji naj bi bil iste zapeljeval z izloženjem grajane zavese, a nasprotno pač ni mogoče misliti, da je obtoženec nameraval z ozirom na nrav obtoženega čina svoje nasprotnike k demonstracijam ali celo h kaznivim dejanjem v svojo lastno škodo zapeljati. A ker ni imelo obtoženčevo dejanje takega učinka na druge osebe, ni bila umestna uporaba §-a 305. k. z. Radi tega bilo je oprostiti obtoženca v smislu §-a 362. k. pr. r.

Gérkič.

d) **O sokrivdi krivne krیده.**

Okrožno sodišče rovinjsko je Dominika D. proglasilo sokrivim pregreška krivne krیده po §-ih 5., 486. k. z.

Kasacijsko sodišče je odbilo obtoženčevo pritožbo ničnosti z razsodbo od 8. januarija 1897, št. 11592 ex 1896 iz teh-le razlogov:

Pritoževalec je bil proglašen sokrivim pregreška po §-u 486. k. z., ki ga je zakrivil Simon M., zato, ker je Simona M., kojega prezadolženje je njemu znano bilo, v to pregovoril, da je le-ta z naročevanjem blaga nove dolgove delal, prva kupninska (obročna) odplačila točno plačeval, a v svrhu, da bi prodajalce o svojej kreditnej dostojnosti pomirjal, iste k nadaljnim dajatvam naganjal, kesneje pa z upniki poravnavo sklenil. Dominik D. sam pa je bil pri

takem početji tem več zadet, ker je bil upnik Simona M. in ker se je popolnoma poplačal, posegnivši na zalogo Simona M., na škodo drugih upnikov kridatarjevih. Ničnostna pritožba, ki temelji na §-u 281., št. 9., *lit. a*) k. pr. r., trdi: Nemarnost in sokrivda, druga drugo, izključujeta; toda brez ozira na le-to okolnost izvira iz primerjanja drugih določil kazenskega zakona (§-i 104., 105., 139., 177., 186., *lit. a*), da ima zakon v §-u 486. samo kridatarjevo krivdo v mislih; kajti samo on (kridatar) prelomlja po zakonu naloženo mu dolžnost; zakon izrecno določa, kedaj zahteva odgovornost sokrivcev vprašavnega pregreška, in sicer v zadnjem odstavku §-a 486. k. z.; le-to določilo kaže jasno dovolj zakonovo voljo, da ni smatrati kaznivo sokrivdo glede drugih slučajev §-a 486. k. z. Toda ničnostna pritožba ni vtemeljena. § 239. k. z. določa splošno, da je uporabljati ustanovila o sokrivdi, označena v §-u 5. k. z. za hudodelstva tudi na pregreške in prestopke, v kolikor ne nareja zakon v posebnih slučajih razlik in ne izvirajo posebne izjeme iz različnega svojstva pregreška ali prestopka. Da pa ne obstaja v pregrešku po §-u 486. k. z. le-ta izjema, kaže ne samo svojstvo učina napominanega delikta, ki dopušča mnogotero sokrivdo (nagovarjanjem ali prigovarjanjem), nego tudi v ničnostni pritožbi navedeno zakonovo ustanovilo, ki je označeno v zadnjem odstavku §-a 486. k. z. glede izkaza izmišljenega premoženja. Napačno pa je mnenje ničnostne pritožbe, češ da izhaja iz navajanja pojma sokrivde v zadnjem odstavku §-a 486. kaz. zak. a contrario, da se le-tega pojma ne sme uporabljati v vseh drugih slučajih rečenega paragrafa. Napačnost napominanega nazora je jasno razvidna iz zgodovinskega nastoja in razvoja ustanovila §-a 486. kaz. zak., ki se je porodil iz just. dvornega dekreta od 18. marca 1847, števil. 1049. zb. zak. Zakon je smatral potrebna posebna določila o posamičnem slučaju pripomaganja o izkazu izmišljene imovine, ker bi le-ta slučaj dajal lahko povod raznim dvombam. To pa je bilo v dvornem dekretu od 1847. l. posebno radi tega potrebno, da se je raztegnila tudi na ta slučaj kazenska oblast konkurznega sodnika (§ 4. dv. dekr.), ki je moral prisoditi kazen, določeno v omenjenem dv. dekr. Vendar-le so obstajala v §-u 6. rečenega dv. dekr. povsem splošna določila o kazensko pravnej odgovornosti oseb, »ki so se vdeleževale brezpravnih dejanj prezadolženčevih, ali bile o istih obveščene«. Take osebe bilo je ovaditi kazenskemu sodišču, ako se je pokazal zoper

nje sum hudodelstva ali prestopka. Iz tega kaže se pač jasno, da je poznal že dv. dekr. od 18. marca 1847. l. pojem sokrivde v njegovej uporabi na krivno krido. O sestavljanji občnega kazenskega zakona od 1852. l., ki označuje v §-u 486., posnemaje §-e 4. in 7. do vštev. 10. dvorn. dekr. od 1847. l., krivno krido pregreškom in jo odkazuje kazenskemu sodniku v razsojevanje (tako je bilo ustanovljeno tudi po členu IX., B, št. 21. uvodnega patenta kazensko-pravdnega reda od 17. januarja 1850. l.), odpadla so ustanovila §-a 6. dvorn. dekr. očitno samo iz razloga, ker je s tem, da so se določila o krivnej kridi priklopila kazenskemu zakonu, postala uporabna tudi na ta delikt določba §-a 239. k. z. Ničnostno pritožbo bilo je radi tega odbiti.

Gerkič.

e) Vojaška služba je javna državna služba. — Razsoja o stalnem dopustu vojaka iz dejanske službe je javno opravilo.

Vsako leto se oprašča nekoliko moštva stalno od dejanske orožne službe prej, nego dovrši triletno vojaško službo. To je vedel tudi Ivan C., ki je imel sina Markota v vojaki, katerega bi bil rad domov spravil že po dveletnem službovanji. Vedel pa je tudi, da so vojaški zakoni jako strogi in njih izvršitelji prenatanni. Znano mu je bilo naposled, da se odpuščajo iz stalne službe po dovršenem dveletnem službovanji samo oni vojaki, ki so se lepo obnašali in se dovoljno izvežbali v vojaških stvareh. Mož pa ni vedel, je-li bo njegov Marko, z ozirom na ravnole navedene pogoje odpuščen iz dejanske službe po dovršenem dveletnem službovanji. Radi tega se je bil namenil drugim potem doseči, kar je bilo po strogih vojaških zakonih dvomljivo. Naprosil je toraj poveljnika, naj mu sina domov pošlje, odnosno naj izjavi, da se je njegov sin Marko tekom dveletnega službovanja zmirom lepo in dostojno obnašal in se tudi dovoljno izvežbal, ter je ob enem ponudil polkovniku denarno svoto, češ, da bo milejši o kvalifikaciji njegovega sina in da njegovej prošnji rajši ustreže.

Državno pravdnštvo je obtožilo Ivana C. radi napominanega čina hudodelstva po §-u 105. k. z., a okrožno sodišče rovinjsko ga je samo prestopka po §-u 311. k. z. krivim proglasilo.

Ugodivši ničnostni pritožbi državnega pravdnštva, in odbivši obtoženčevo ničnostno pritožbo, je proglasilo kasacijsko so-

dišče z razsodbo od 10. aprila 1896, št. 2288 Ivana C. krivim hudodelstva po §-u 105. k. z.

Razlogi:

Obtoženčeva ničnostna pritožba ni vtemeljena. Glasom sodnih navajanj odloča posebna komisija o stalnem dopustu moštva, ki se oprasha od orožne službe že pred pretekom triletnega dejanskega službovanja. Naslanjaje se na le-to navajanje, trdi pritožba, da ni mogel polkovnik in polkov poveljnik v predstojećem slučaju niti vplivati na dopust vojaka Markota C. Toda že v razpravnem zapisniku je povedano, da predseduje polkovnik komisiji o določevanju dopustnikov, in tudi razlogi izpodbijane razsodbe vgotavljajo, da je nameraval obtoženec polkovnika pregovoriti, obdarivši ga, naj bo o razsoji obnašanja in vojaškega izvežbanja Markota C. milejši (in toraj pristranski), in to v dosego njegovega dopusta. Radi tega ni dvoma, da je šlo tu za zapeljevanje v pristranost, ki je ostalo sicer brezuspešno (kar pa je po §-u 311., in ravno tako tudi po §-u 105. k. z. popolnoma neodločljivo). Zato ne odločuje tudi, je-li sta bili obnašanje in izvežba vojaka Markota C. istinito dobri ali slabi, čim je vgotovljeno, da je bil naprt obtožencev namen samo v dosego pristranskega dopusta njegovega sina. Vtemeljena pa je ničnostna pritožba državnega pravdnštva. Celo ne oziraje se na okolnost, da razsoja, slovom obstojęćih vojaških predpisov, polkovnik in poveljnik polka, a ne, kakor pomotno misli razpravno sodišče, posebna komisija (pod predsedništvom polkovnika) o dopustu moštva, je že na podlagi vgotovljenj izpodbijane razsodbe kvalifikacija čina po §-u 105. k. z. Ni dvoma, da gre tu za odlščbo o javnih opravilih, kajti vojaška služba je javna državna služba. Sodni dvor se je radi tega pravno motil, ne smatrajoč javno le-to opravilo, ki se tiče izpolnitve vojaške dolžnosti, in ki je že samo zato javno. Povsem nevažna je radi tega okolnost, da je obtoženec nameraval, po menjenji razsodbe, pregovoriti polkovnika, ne da mu sina pošlje na dopust, nego samo, da omogoči, po prizanesljivem (toraj pristranskem) presojanji istega, njegov stalni dopust potem komisije, čim je gotovo, da je obtoženec s tem nameraval zagotoviti si s sodelovanjem polkovnika vsaj en pogoj dopusta svojega sina, ter s tem povzročil povod razsojevanju o javnem opravilu. Radi tega je bilo obtoženčevo ničnostno pritožbo odbiti, pritožbi državnega pravdnštva pa

ugoditi, izpodbijano razsodbo, ki je z ozirom na razlog §-a 281., št. 10. k. pr. r. nična, razveljaviti, v smislu §-a 288, št. 3. k. pr. r. stvarno razsoditi, ter obtoženca, na podlagi vgotovljenj prvih sodnikov, krivim proglasiti hudodelstva zapeljevanja k zlorabi uradne oblasti po §u 105. k. z. *Gérkič.*

f) Kazenski zakon ne zahteva v §-u 153., da je storilec nameraval nasprotnika telesno poškodovati.

Tomaž B. je bil zaslišan na okrajnem sodišči poreškem, kakor priča v civilni pravdi Ivana R. zoper Martina P. Zasliševanju je prisostoval tudi tožnik Ivan R. Poslušavši le-ta njemu neugodno izpovedanje priče se je srdil, in naposled je v njem jeza tako vzklopela, da je Tomaža B. s pestjo po glavi udaril in mu na obrazu dve lahki telesni poškodbi prizadel.

Državno pravdnštvo je obtožilo Ivana R. hudodelstva težke telesne poškodbe v smislu §-a 153. k. z., a okrožno sodišče rovinjsko ga je proglasilo krivim zaradi prestopka po §-u 431. k. z., češ, da obtoženec ni nameraval Tomaža B. telesno poškodovati.

Ugodivši ničnostni pritožbi državnega pravdnštva je proglasilo kasacijsko sodišče z rozsodbo od 30. oktobra 1896, št. 9296 Ivana R. krivim hudodelstva težke telesne poškodbe.

Razlogi:

Okrožno sodišče izvaja iz besedila §-a 153. k. z.: »premišljema na životu poškoduje«, da zahteva zakon v navedenem §-u na telesno poškodovanje naperjen namen storilčev, ter da ne zadostuje, kakor v §-u 152. k. z., storilčev »sovražni namen«. Toda to menenje je krivo. Kazaje zakon v §-u 153. na premišljenost, izloča le po nemarnosti prizadete telesne poškodbe (§-a 335, 431. k. z.); smatra premišljeno vsako telesno poškodbo, ki je bila povzročena premišljenim dejanjem; premišljena pa je ta v smislu pravnega pravila §-a 1. k. z. tudi z dolus indirectus prizadeta poškodba; posreden (dolus indirectus) pa je oni v §-u 152. k. z. označeni »sovražni namen«, ki je, smatraje ga namenom »grdo ravnati«, identičen z onim, ki je podlaga dejanski razžalitvi (§ 496. k. z.), kajti zakon

umeva, da iz dejanja, naprtega na grdo ravnanje, »postaja navadno telesna poškodba ali vsaj lahko postane«. Kakor ni toraj potrebno v §-u 152. k. z., da namerava storilec onega, s katerim hudo ravna, telesno poškodovati, ravno tako ni to potrebno tudi v §-u 153. k. z., ki se glede prašanja o naklepu (dolus) ne razlikuje od §-a 152., temveč domneva ono vrsto preišljenosti (dolus), ki jo zakon sploh zahteva o preišljenih telesnih poškodbah. No, zakon proglašá hudo-delskim celo lahko poškodovanje oseb v §-u 153. k. z. navedenih, samo z ozirom na zakonom v večji meri zaščícene predmete zločina po rečenem §-u. Uvaževaje toraj, da je obtoženec, kakor je sodni dvor ustanovil, injurijoznim namenom (namenom dejanske raz-žalitve) s pričo Tomažem B., radi njegovega izpovedanja, grdo ravnal, ter da je povzročilo le-to grdo ravnanje telesno poškodbo Tomaža B. (dasi ne tako izdatno kakor zahteva § 411. kaz. zak.), odgovarjati je obtožencu za to posledico. Uvidé radi tega, da obstaje po državnem pravdnístvu navedeni ničnostni razlog §-a 281., št. 10. k. pr. r., bilo je pritožbi ugoditi, izpodbijano razsodbo razveljaviti in Ivana R. hudodelstva po §-u 153. k. z. krivim pro-glasiti.

Gerkič.

Poziv gospodom članom društva „Pravnik“.

Odbor sklenil je, da se, počenši z mesecem oktobrom t. l., prirejajo društveni večeri za razgovore o novih civilnopolstpnih zakonih. Namen takim razgovorom bode poleg tega, da si ute-meljimo nove slovenske termine in se v obče vadimo v slo-venski pravni frazeologiji, osobito ta, da si temeljito prisvojimo nove zakone. Po menenji odborovem bile bi predmet razgovorom posamične tvarine novih zakonov in pa njih vporabljevanje na praktične slučaje. Pri proučevanji teh zakonov vzbudi se mar-sikak pomislek in, prispodabljaó določbe na konkretne slučaje, se marsikod ne dobi povoljne rešitve. Ako take pomisleke in vprašanja stavimo v občen razgovor in čujemo več drugih

menenj, razbistrijo se pojmi o posamičnih določbah zakonov, dobimo na dvomna vprašanja pravi odgovor, ali pa se pokaže kak nedostatek zakona. Na ta način pridobili si bomo o zakonjenih tvarinah določno občrtane pojme in ž njimi stopivši v prakso ne bode nam težko, udobiti si pravega naziranja konkretnih slučajev.

Odbor pa želi, da bi kolikor možno mnogo nabralo se snoví takim razgovorom. Zato prosi č. člane, da si, proučujoč nove zakone, beležijo točke, katere se jim ne vidijo dovolj jasne, da si sestavljajo konkretne slučaje in stavijo vprašanje, kako jih rešiti in — kar bode osobito dobro došlo — da spisujejo razprave o posamičnih tvarinah. Vsa taka dvomna vprašanja odnosno razprave izvolijo naj vposlati vsaj

do meseca oktobra t. l.

odboru v roke odbornika gosp. Ivana Kavčnika, c. kr. sodnega pristava v Ljubljani. Odbor bode vsa vprašanja in razprave zistematično razvrstil po tvarinah in jih stavil kot vspored posameznim društvenim večerom.

Vsak vspored razglasi se pravočasno v dnevnikih listih, da bodo mogli vdeležniki večerov poprej informovati se o dotičnih tvarinah.

Spise in vprašanja, koja vpošljejo unanji člani, čital bode kedo odbornikov, ako bi se vpošiljatelj večera ne vdeležil. Bistvena vsebina vseh razgovorov priobčevala se bode v društvenem glasilu.

Želja odborova je, da bi došlo toliko tvarine, da bi se mogel prirediti vsak teden po jeden tak društveni večer. Čim več takih razgovorov, tem večja bode korist članom v spoznavanju novih zakonov in tem ugledneje bode stališče društva v strokovni vedi.

Odbor.

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu br. 2. za mesec februarij t. l. prinaša sledečo vsebino: Osnova novoga trgovačkoga zakona za Njemačku. Piše dr. Fran Vrbanić. — Misli o reformi gradjanskoga parbenoga postupka u nas na temelju načela ustmenosti i neposrednosti osvrtno na nove gradjanske parbene zakone u Cislitavi. Piše Adolfo Rušnov. — Prilog pravnoj terminologiji kod Srba i Hrvata, ujedno ocjena srbskoga prevoda Arndtsovih pandekata. Piše prof. dr. L. Marjanović. — Realni kontrakti. Napisao dr. Mirko Košutić. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazнено. C. Mjenbeno-trgovačko. Iz upravne prakse. Rješitbe kr. financialnoga upravnoga sudišta. — Svaštice. — Književne obznane. — Viestnik.

Oesterreichische Gebühren und Steuergesetze. Dr. Leo Geller. Mit Erläuterungen der Rechtssprechung. II. B. 2. nat. — Na Dunaji. 1897. — M. Perles.

Oesterreichische Verwaltungsgesetze. Dr. Leo Geller. Mit Erläuterungen aus der Rechtssprechung. 5. B.: Nachträge und Register zu B. I—V. Na Dunaji. 1897. — M. Perles.

Das Patentgesetz. Dr. Leo Geller. Mit den vollständigen Materialien und der einschlägigen Rechtssprechung des k. k. Handelsministeriums und des deutschen Reichsgerichtes. — Na Dunaji. 1897. — M. Perles.

Gesetz vom 25. October 1896. Nr. 220 R. G. Bl. betreffend die directen Personalsteuern mit einer die wesentlichsten Grundsätze und Bestimmungen des Gesetzes zusammenfassenden Einleitung, mit erläuternden Anmerkungen auf Grund der Motive der Regierung, der Ausschussarbeiten und der stenographischen Protokolle, nebst einem Anhang, enthaltend die Grundsätze der Instruction und die im Gesetze citirten, weiter in Kraft bleibenden Vorschriften. Dr. S. Somary. — Na Dunaji. 1897. — Alf. Hölder.

Das Gesetz vom 11. Jänner 1897, R. G. Bl. Nr. 30, betreffend den Schutz von Erfindungen (Patentgesetz). Mit einem Anhang enthaltend Erläuterungen aus den Materialien und einem Sachregister. Na Dunaji. 1897. — Manz'sche Gesetzausgabe. — Cena 70 kr.

Die neue Gerichtorganisation und das Gesetz betreffend die Einführung von Gewerbegerichten und die Gerichtsbarkeit in Streitigkeiten aus dem gewerblichen Arbeits-, Lohn-, und Lehrverhältnisse sammt den einschlägigen und den diesbezüglichen in Rechtswirksamkeit gebliebenen älteren gesetzlichen Bestimmungen unter Benützung der Materialien. Dr. Fried. Duschenes. — Praga. 1896. — Höfer & Klobuček.

Die Beweislast im neuen Civilprozeß. Dr. Alb. Wehli. — Na Dunaji. 1896.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. marca 1897.

† DR. VIKTOR SUPAN.

Dne 15. t. m. popoldne umrl je odbornik društva „Pravnika“ in sourednik našega lista, gospod dr. Viktor Supan. Hitro po tridnevni bolezni vzela je smrt mladega tovariša iz naših vrst. Porojen v Ljubljani dne 29. marcija 1864. leta, sin pokojnega Valentina Supana, bivšega poslanca in predsednika trgovski zbornici ljubljanski, in gospe Jakobine Supan, roj. Mayer, ni toraj še učakal 33. leta svojega. Gimnazij je obiskoval v Št. Pavlu in v Ljubljani, kjer je l. 1882. prebil zrelostni izpit, vseučilišče pa naslednja leta na Dunaji, kjer je leta 1887. prebil zadnje juridične državne izpite, a dne 6. junija 1888. l. tudi promoviral „iuris utriusque“ doktorjem. Še pred tem je bil vstopil v pravno prakso, katero je opravljal pri c. kr. dež. sodišči dunajskem za civilne, kazenske in trgovske reči, dokler ni bil dne 9. oktobra 1888. leta imenovan solnogradskim avskultantom in kot tak prideljen v službo pri c. kr. zem. deleg. okr. sodišči IX. okraja dunajskega. Dne 24. aprila 1889. leta pa je dobil službo kranjskega avskultanta, kateri se je še isto leto vinotoka meseca odpovedal in z jako pohvalnimi spričevali prestopil k odvetniški praksi. Le-to je izvrševal v Ljubljani, v Radovljici in v Trstu ter prebivši leta 1893. julija meseca odvetniški izpit v Trstu z jako dobrim uspehom, otvoril je avgusta meseca 1894. leta odvetniško pisarno v Ljubljani. Ves čas svojih studij jako marljiv, nabral si je mnogo strovnih in jezikovnih znanostij, in ker je poleg tega bil poštenega značaja, odpirala se mu je lepa prihodnjost. Začetkom 1893. leta prevzel je souredništvo „Slovenskega Pravnika“, kakor je tudi odslej bil vedno voljen odbornikom društva „Pravnika“. Da ga ni prehitela neizprosna smrt, gotovo bi bil rad mnogo let še posvečeval svoje moči domačemu pravoznanstvu. Kolike simpatije je blagodušni pokojnik užival, pokazal je njegov pogreb dne 17. t. m., ki je bil zares veličasten. Bodi mu sedaj zemlja lahka!

— (Imenovanja.) Podpredsednik najvišjega računskega dvora Anton grof Pace imenovan je tajnim svetnikom. — Dvornima svetnikoma imenovana sta višji državni pravdnik v Graecu Moric pl. Pflügl in višjesodni svetik graški dr. Karol Scherübel, kateri je prideljen pravosodnemu ministerstvu v službovanje.

— (Osobne vesti.) Policijski komisar tržaškega policijskega ravnateljstva Oskar Wratscko, kateri je dodeljen deželni vladi v Ljubljani, imenovan je višjim policijskim komisarjem. — Notarjem v Senožečah imenovan je notarski kandidat Mihael Korber v Ljubljani. — Umrla sta vpokojeni deželnosodni svetnik Karol Pessiack, dne 3. t. m. v Ljubljani, in vpokojeni sodni pristav Julij Murgel, dne 18. t. m. v Škofji Loki.

— (Judicijski državni izpiti.) Naučno ministerstvo odredilo je, da se bodo pri judicijskih državniških izpitih izpraševali počenši s 15. majem t. l. novi civilnopravdni zakoni.

— (Priprave za civilnopravno reformo.) Pravosodno ministerstvo odredilo je že pomladi l. 1896., da se poizveduje, kake prostore imajo sedaj sodišča in katerih prememb bode treba z ozirom na pravno reformo. Vsled teh poizvedovanj odredilo se je, da se pri 18 zbornih sodiščih in 103 okrajnih sodiščih vzame več prostorov v najem, pri 20 zbornih sodiščih in 147 okrajnih sodiščih izvrše večje adaptacije, pri 5 zbornih sodiščih in 13 okrajnih sodiščah prostori dozidajo. Poleg tega se nova poslopja za nekatera zborna sodišča že zidajo in bodo letos poslopja dokončana, za 20 zbornih sodišč in 23 okrajnih sodišč so obravnava glede novih stavb in za 7 zbornih sodišč in 10 okrajnih sodišč so projekti že gotovi.

— (Novi odvetniški tarif.) Stalna deputacija avstrijskih odvetnikov sklenila je, da se v smislu sklepa lanske skupščine skličejo odposlanci vseh odvetniških zbornic avstrijskih dne 3., 4. in 5. maja t. l., da se posvetujejo o načrtu novega odvetniškega tarifa, kateri je izvršila lani voljena komisija. Vsaka zbornica ima za 100 članov odposlati jednega odposlanca in voliti jednako število namestnikov, kateri pa glasujejo le tedaj, ako je odposlanec zadržan. Posvetovalo se bode o načrtu, kateri je izdelala in sprejela večina komisije, in predlog manjšine, katera z izdelanim načrtom nikakor ni zadovoljna. Člani komisije imeli bodo pri shodu samo posvetovalni glas.

— (Pravni praktikanti in odvetniški kandidati.) Koncem l. 1895. službovalo je vsega skupaj 454 pravnih praktikantov in sicer se jih je po raznih okoliših višjih deželnih sodišč štel: pri Dunajskem 156, Praškem 82, Brnskem 23, Graškem 14, Inomoškem 11, Tržaškem 14, Krakovskem 83, Lvovskem 65 in Zadrskem 6. Od vseh 454 pravnih praktikantov službovalo je 396 manj kakor 1 leto, 55 eno do dveh let in 3 dve do tri leta; 167 iz med njih doseglo je že doktorat pred vstopom v prakso. — Odvetniških kandidatov bilo je koncem lanskega leta skupaj 1308, od kojih je imelo 1000 jednoletno in 166 sedemletno prakso za seboj. Od slednjih napravilo jih je 75 odvetniški izpit.

— (Statistika notarjev.) Začetkom tega leta bilo je v Cislitaniji nameščenih 1023 notarjev, za 10 manj kakor l. 1895. Umrlo je lani 38 notarjev, 7 se je odpovedalo, 4 se je vzel notarijat. Začetkom tega leta 82 notarskih mest ni bilo nameščenih. 237 notarjev uradovalo je na sedežu sodnega dvora, 868 na družih krajih. V Zadru uraduje neki notar že 58 let. Na 23358 prebivalcev pride en notar. Notarji razdeljevali so se po zbornicah takole: Dunaj 128, Linc 49, Solnograd 17, Praga 71, Liberce 17, Most 26, Budejevice 16, Heb 20, Kraljevi gradec 30, Kutna gora 16, Plzen 34, Brno 42, Olumuc 39, Tropava 25, Gradec 31, Celje 24, Ljubno 23, Celovec 31, Ljubljana 33, Inomost 34, Trident 24, Trst 30, Rovinj 13, Krakovo 43, Tarnovo 31, Lvov 81, Přemisel 39, Černovice 18, Zader 14, Kotor 3, Dubrovnik 6, Spljet 15.

Pregled pravosodstva.

876. Drugi zakon proglasiti se mora neveljavnim, ako se ne more nikakor doprinesiti dokaz, da se je popolnoma razvezal veljavno skleneni prvi zakon. Nedopustno je, da bi se drugi zakon proglasil samo začasno veljaven (§-a 62. in 99. o. d. z.).

R. z dne 27. oktobra 1896, št. 10145. G. Z. št. 11 ex 1897.

877. Tudi svobodni rudosledec zakrivi motenje posesti, ako prične z rudosledstvenimi opravili na tujem posestvu, ne oziraje se na določila §-ov 26. in 27. rud. zak.

R. z dne 7. januarija 1897, št. 15259. J. Bl. št. 8 ex 1897.

878. Tudi odredbe administrativnih oblastev značiti se morejo kot motenje posesti, podvrženo kompetenci sodišč. Motenje posesti pa ni, ako se je odredba izvršila, izvršuje oblastvu pristoječe dolžnosti.

R. z dne 6. avgusta 1896, št. 9128. J. Bl. št. 50 ex 1896.

879. Legatar ni opravičen zahtevati, da se mu v smislu §-a 145. zap. pat. izroči oskrbovanje in opravljanje volila.

O. z dne 15. januarija 1895, št. 422. J. Bl. št. 9 ex 1897.

880. Pravni naslednik posojilojemnika, kateri se iztožuje temeljem pogojne oglasitve za dediča radi vrnitve posojila, obsoditi se more, tudi če kaj tacega ne ugovarja, v plačilo samo quoad vires hereditatis. Zamudne obresti od zahtevka zavoljo obogatbe, opirajočega se na čl. 83. m. r., priznati se morejo samo s 5% in ne s 6%, in ne od dne zapadlosti zastarane menice, ampak še le od dne opomina, oziroma od dne tožbene vročitve.

R. z dne 4. avgusta 1896, št. 8121. J. M. 1323.

881. Soprog je po §-u 1238. o. d. z. opravičen poslopje svoje žene zavarovati proti požaru za več let naprej in s tem naložiti svoji ženi, da mora plačati premije.

R. z dne 4. novembra 1896, št. 10297. G. Z. št. 6 ex 1897.

882. Pogodba, s katero se zavaruje dota, spada k ženitnim pogodbam, za koje je treba notarskega akta.

R. z dne 28. oktobra 1896, št. 12292. J. Bl. št. 4 ex 1897.

883. Upravnik mase zavezan je povzročiti, da se firma kridatarja izbriše, ako se je po njem izvrševana obrt odpovedala.

R. z dne 13. oktobra 1896, št. 11892. J. Bl. št. 52 ex 1896.

884. Družabna pogodba, katera se je sklenila po čl. 266. trg. zak., če tudi v svrhu igre, ni niti nična, niti neiztožna

R. z dne 4. novembra 1896, št. 10452. G. Z. št. 11 ex 1897.

885. Zasebni upnik ne more segati z izvršilom na vlogo dolžnika kot člana pridobitne in gospodarstvene zadruge, dokler traja družabno razmerje, pač pa na obresti in na dobiček, kateri pristoja dolžniku.

R. z dne 5. maja 1896, št. 5338. J. M. 1286.

886. Preklic privolitve, da sme kupec trgovine pridejati svoji firmi dostavek: naslednik N. N., uveljaviti se more samo pravnim potom.

O. z dne 13. oktobra 1896, št. 11889. G. Z. št. 9 ex 1897.

887. Z razglasitvijo konkurza o imovini prokurista ali trgovinskega pooblaščenca se ne razveljavi od principala dana mu prokura ali pooblastilo (§ 1024. o. d. z., čl. 1. trg. z.).

R. z dne 8. julija 1896, št. 7411 J. M. 1321.

888. Družabnik protokolovane trgovske družbe, ki je osebno odgovoren, smatra se kot trgovec, kojega firma je vpisana v trgovinski register in se morejo toraj zastavne pravice, ki so se pridobile potem, ko je ustavil izplačevanje, uspešno izpodbijati.

R. z dne 2. decembra 1896, št. 12847. J. Bl. št. 8 ex 1897.

889. Izdaja naloga, naj se dá varščina, dovoljena je samo v slučajih, katere našteva taksativno čl. 29. m. r.

R. z dne 26. novembra 1896, št. 13678. J. Bl. št. 3 ex 1897.

890. Pravica, katero ima lastnik izgubljene menice proti akceptantu po čl. 73. m. r., ne more se vgotoviti s tožbo v meničnem postopanju in je dokaz, tudi po vračni glavni prisegi o bivši eksistenci, o formalnosti in o pristnosti akcepta dopusten.

R. z dne 3. novembra 1896, št. 11052. G. Z. št. 11 ex 1897.

891. Na vrstni red izpodbijane hipotečne tirjatve stopi, ako zmaga izpodbijajoči poznejši hipotečni upnik, ne da bi se s tem izpremenilo količakj pravno stanje vmesnih hipotekarjev.

O. z dne 10. septembra 1896, št. 10514. J. M. 1324.

892. Pri vkupnih hipotekah ovira, če se je pravočasno odkazala tirjatev hipotečnega upnika izkupila zastave, da bi se odkazala tirjatev iz izkupila druge zastave.

R. z dne 28. oktobra 1896, št. 12331. J. M. 1318.

893. Voz, v kateri stanuje lastnik vrtiljka (karuslja) ni prost od izvršila. Glede stroškov, nastalih v postopanju, da se konstatuje ta okolnost, veljajo določila §-ov 24. in 26. zak. z dne 16. maja 1874, št. 69, drž. zak.

O. z dne 22. septembra 1896, št. 11010. J. Bl. št. 52 ex 1896.

894. Na mezde se ne more segati z izvršilom tudi radi alimentov ne.

O. z dne 2. septembra 1896, št. 10171. G. Z. št. 52 ex 1896.

895. Na občinske doklade v svrhu poplačila stroškov šolskega zaklada se ne more, kakor na druge skladne prispevke ne, dovoliti izvršila za poplačilo zasebnopravne tirjatve.

O. z dne 13. novembra 1895, št. 13359. Z. f. V. št. 52 ex 1896.

„Slovenski Pravniki“ izhajajo 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravniki“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dné 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., z dodanim **tiskovnim zakonom** z dné 17. decembra 1862, št. 6 drž. zak. ex 1863, in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega. Cena 2 gld. 50 kr., s pošto 15 kr. več.

II. zvezek:

Kazensko-pravdni red

z dné 23. maja 1873, št. 119 drž. zak., z **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi. Cena 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva »Pravnika« uredil dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav. Cena 3 gld. 50 kr., elegantno in trdno vezana 4 gld. 10 kr., po pošti 15 kr. več.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. Obrazci k občenemu sodnemu redu. I. zvezek Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav.

Vse te knjige dobivajo se pri knjigotržcu **Antonu Zagorjanu v Ljubljani**, kakor tudi pri vseh drugih knjigotržcih.

